

DZIEJE NAJNOWSZE

PL ISSN 0419-8824

INDEKS 355682

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII
WYŻSZA SZKOŁA HUMANISTYCZNA
W PUŁTUSKU

KWARTALNIK
POŚWIĘCONY
HISTORII
XX WIEKU

2-1999

Informacja dla autorów „Dziejów Najnowszych”

Redakcja zwraca się do wszystkich autorów o stosowanie następujących rygorów, dotyczących formy tekstów nadsyłanych do druku w naszym piśmie.

1. Wszystkie teksty należy składać na dyskietkach w formacie PC lub MAC oraz w dwu egzemplarzach, przepisanych według obowiązujących norm: na stronie po 30 wierszy po około 60 znaków, z marginesem z lewej strony szerokości 4–5 cm. Poprawki i uzupełnienia powinny być ograniczone do minimum i nie mogą przekraczać trzech na jednej stronie; nie stosujemy żadnych podkreśleń.

2. Układ pierwszej strony artykułu i artykułu recenzyjnego (tj. obszerniejszej, polemicznej recenzji) powinien wyglądać następująco: z lewej strony u góry imię i nazwisko Autora oraz dokładny adres, poniżej tytuł na środku strony (na osi). Wszystkie te elementy należy pisać pismem tekstowym, nie zaś samymi wielkimi literami.

3. W recenzji ponad tekstem należy umieścić kolejno: imię (w formie rozwiniętej) i nazwisko autora recenzowanej pracy, jej tytuł i ewentualnie podtytuł (według strony tytułowej); jeśli recenzja dotyczy pracy zbiorowej, wówczas po tytule należy podać imię i nazwisko redaktora; następnie — w przypadku pracy wielotomowej — liczbę tomów lub części (np. t. 1–2) cyframi arabskimi i dalej: miejsce i rok wydania, liczbę stron, na ostatnim miejscu nazwę wydawcy. Imię i nazwisko Autora recenzji — na końcu tekstu z prawej strony oraz dokładny adres.

4. Teksty do działu „Życie naukowe” zawierają tytuł (na osi); podpis Autora jak w recenzji.

5. Wspomnienia pośmiertne: w tytule imię i nazwisko osoby, której tekst dotyczy, pod nim w nawiasach dokładne daty życia; podpis Autora jak w recenzji.

6. Przypisy następują w maszynopisie po tekście zasadniczym, od nowej strony. Numery przypisów należy umieszczać we frakcji górnej, bez nawiasów lub kropek, w wierszu z wcięciem akapitowym. Odnośniki do przypisów w tekście są umieszczane przed kropką kończącą zdanie (z wyjątkiem, gdy kończy je skrót: w. — wiek lub r. — rok) albo przed przecinkiem wewnątrz zdania (z wyjątkiem, gdy muszą być umieszczone między słowami, których nie oddziela przecinek).

7. W tekstach zasadniczych przyjmujemy ogólnie przyjęte skróty (np., itp., m.in., rkps, mps, t., z., etc.), a także z reguły: r. (rok) i w. (wiek), inne w miarę potrzeby. Nazwy miesięcy podajemy cyfrą rzymską, wówczas gdy występują wraz z dniem i rokiem (bez oddzielających je kropek), w innych przypadkach w ich brzmieniu słownym (16 V 1935 r.; 16 maja; w maju 1935 r.).

8. W przypisach stosujemy skróty jak w punkcie 7., dopuszczalne są także inne skróty, przyjęte w historycznych opracowaniach specjalistycznych, jednak z wyjaśnieniem ich znaczenia w pierwszym przypadku ich zastosowania. Tytuły czasopism i serii wydawniczych piszemy w cudzysłowie; po tytule publikacji zamieszczonej w opracowaniu zbiorowym piszemy po przecinku — w: (bez nawiasów prostokątnych). Tomy, roczniki, zeszyty, numery i części periodyków i innych publikacji podajemy cyframi arabskimi.

9. Wszystkie nadesłane do redakcji teksty, odbiegające swoją zewnętrzną formą od powyższych zasad, będą zwracane Autorom do właściwego przygotowania i ponownego przepisania.

10. Redakcja prosi o dołączenie do artykułów streszczeń o objętości jednej strony maszynopisu.

**POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII**

WYŻSZA SZKOŁA HUMANISTYCZNA W PUŁTUSKU

DZIEJE NAJNOWSZE

**Rocznik XXXI
1999
2**

WARSZAWA 1999

<http://rcin.org.pl>

KOMITET REDAKCYJNY

Andrzej Bartnicki, Stanisław Ciesielski, Krzysztof Dunin-Wąsowicz, Eugeniusz Duraczyński, Andrzej Koryn, Marian Leczyk, Stanisława Lewandowska, Piotr Łossowski, Wojciech Materski, Krzysztof Michałek, Jan Molenda, Stanisław Nicieja, Kazimierz Przybysz, Tomasz Schramm, Henryk Słabek, Witold Stankiewicz, Rafał Stobiecki, Wiesław Śladkowski, Michał Śliwa, Roman Wapiński, Wojciech Wrzesiński, Jan Zamojski, Zygmunt Zieliński, Elżbieta Znamierowska-Rakk, Janusz Żarnowski

REDAKTOR

Czesław Madajczyk

SEKRETARZE REDAKCJI

Tadeusz Wolsza

Małgorzata Gmurczyk-Wrońska

TLUMACZ

Aleksandra Rodzińska-Chojnowska

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN

00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 831-02-61

© IH PAN, Wyższa Szkoła Humanistyczna w Pułtusku, Wydawnictwo DiG, 1999

Wydawnictwo DiG

Krakowskie Przedmieście 62,

00-322 Warszawa

tel./fax 828-00-96 (7 linii)

E-mail biuro@dig.com.pl

<http://www.dig.com.pl>

Nakład 750 egz.

Druk Biutex Sp. z o.o., Warszawa

Spis treści

Jak widzę wiek dwudziesty? — Maria Bogucka, Stanisław Ciesielski, Antoni Czubiński, Eugeniusz Duraczyński, Stanisław Grzybowski, Wojciech Iwańczak, Sławomir Kalemka, Jerzy Kłoczowski, Marcin Kula, Marian Leczyk, Stanisław Litak, Czesław Madajczyk, Wojciech Materski, Krzysztof Michałek, Jerzy Myszor, Jan Powierski, Piotr Radzikowski, Stanisław Salmonowicz, Tomasz Schramm, Jerzy Serczyk, Hieronim Szczegółka, Michał Śliwa, Lech Trzeciakowski, Wacław Urban, Roman Wapiński, Jan E. Zamojski, Marian Zgórnjak, Zygmunt Zieliński	3
---	---

*

Fragment nie autoryzowanego wywiadu Aleksandra Gieysztorą na temat przełomu wieków	75
Ranking polityków — Jan E. Zamojski, Andrzej Kastory	79

* *

Krzysztof Groniowski, <i>Grupa etniczna a kraj pochodzenia. Kształtowanie się ideologii Polskich Amerykanów (1918–1939)</i>	89
Hans–Erich Volkmann, <i>Wojna przewencyjna, do której nie doszło</i>	105
Inessa Jaźborowska, <i>Utworzenie Kominformu. Kominform jako narzędzie manipulacji Stalina w Polsce</i>	117
Piotr Jachowicz, <i>Strajk górników brytyjskich w latach 1984–1985</i>	137

AUTOREFERATY

Piotr Ostaszewski, <i>Wietnam w amerykańskiej polityce powstrzymywania w latach prezydentury Harry'ego S. Trumana (1945–1953)</i>	159
Włodzimierz Batóg, <i>Tak zwana wywrotowa działalność Komunistycznej Partii Stanów Zjednoczonych w świetle przesłuchań komisji Kongresu 1950–1954</i>	165
Małgorzata Ruchniewicz, <i>Tzw. repatriacja ludności polskiej z ZSRR w latach 1955–1959</i>	171

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Halina Parafianowicz, <i>Między wojnami: pierwsze dziesięciolecie</i>	179
Grzegorz Hryciuk, Aleksander Srebrakowski, <i>Uwagi na marginesie pracy Piotra Eberhardta „Polska ludność kresowa”</i>	184
Henryk Słabek, <i>Władza a chłopi (1948–1956)</i>	194
Ludwik Hass, <i>Problematyka badawcza „Archipelagu Gułag”</i>	198

* * *

R. Stobiecki, <i>Bolszewizm a historia. Próba rekonstrukcji bolszewickiej filozofii dziejów — Wojciech Materski</i>	209
A. Patek, <i>Birobidżan. Sowiecka ziemia obiecana? — Ewa Kowalska</i>	214
J. Kęsik, <i>Naród pod bronią. Społeczeństwo w programie polskiej polityki wojskowej 1918–1939 — Janusz Wojtyca</i>	218

D. Kisielewicz, <i>Oficerowie polscy w niewoli niemieckiej w czasie II wojny światowej</i> — Wojciech Półchłopek	224
I. Kozłowskiy, <i>Wstawnolennia ukrajnśko-polskoho kordonu 1941-1951</i> — Grzegorz Hryciuk	225
<i>Desjat' buremnych lit. Zachidnoukrajnśki zemli u 1944-1953 rr. Nowi dokumenty</i> <i>i materiały</i> — Grzegorz Hryciuk	229
J. Żaryn, <i>Stolica Apostolska wobec Polski i Polaków w latach 1944-1958 w świetle</i> <i>materiałów ambasady RP przy Watykanie</i> — Tadeusz Wolsza	233
<i>1956. Polska emigracja a Kraj. Antologia źródeł</i> — Tadeusz Wolsza	237
Jürgen Heideking (red.), <i>Amerykańscy prezydenci. 41 historycznych portretów od Jerzego</i> <i>Waszyngtona do Billa Clintona</i> — Krzysztof Michałek	240
H. Klehr, J. E. Haynes, K. M. Anderson, <i>The Soviet World of American Communism</i> — Włodzimierz Batóg	242
<i>Tajne dokumenty Biura Politycznego. PRL-ZSRR 1956-1970</i> — Robert Łoś	247

ŻYCIE NAUKOWE

Ewa Kowalska, <i>Imigranci i społeczeństwa przyjmujące — adaptacja — integracja</i> — transformacja?	251
---	-----

LISTY DO REDAKCJI

List do redakcji „Dziejów Najnowszych” — Piotr M. Majewski	255
List do redakcji „Dziejów Najnowszych” — Marek K. Kamiński, Ewa Orłof	255

Wśród naszych Autorów m.in.:

- Dr Włodzimierz Batóg — adiunkt w Instytucie Historii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Kielcach
- Prof. dr hab. Krzysztof Groniowski — pracownik naukowy Instytutu Historii PAN w Warszawie
- Dr Grzegorz Hryciuk — adiunkt w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego
- Dr Piotr Jachowicz — adiunkt w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie
- Dr Ewa Kowalska — adiunkt w Instytucie Historii PAN w Warszawie
- Dr Robert Łoś — pracownik naukowy Wydziału Filozoficzno-Historycznego Uniwersytetu Łódzkiego
- Dr Piotr Ostaszewski — adiunkt w Ośrodku Studiów Amerykańskich Uniwersytetu Warszawskiego
- Mgr Wojciech Półchłopak — pracownik naukowy Centralnego Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach-Opolu
- Dr hab. Halina Parafianowicz — pracownik Naukowy Instytutu Historii Uniwersytetu w Białymstoku.
- Małgorzata Ruchniewicz — adiunkt w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego
- Prof. dr hab. Henryk Słabek — pracownik naukowy w Instytucie Historii PAN w Warszawie
- Dr Aleksander Srebrakowski — adiunkt w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego
- Dr hab. Tadeusz Wolsza — docent w Instytucie Historii PAN w Warszawie

Warunki prenumeraty

Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są co kwartał. Cena prenumeraty krajowej wynosi:
na II kw. 1998 r. — 12 zł,
III kw. 1998 r. — 12 zł,
IV kw. 1998 r. — 12 zł.

Cena prenumeraty ze zleceniem dostawy za granicę jest o 100% wyższa od krajowej.

Wpłaty na prenumeratę krajową przyjmują: jednostki kolportażowe „RUCH” SA właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora. Dostawa egzemplarza następuje w uzgodniony sposób.

Wpłaty od osób lub instytucji zamieszkałych lub mieszczących się w miejscowości, w których nie ma jednostek kolportażowych „RUCH” należy wносить do „RUCH” SA O. K. D. P. 00-958 Warszawa, ul. Towarowa 28, konto PBK SA XIII O/W-wa 11101053-16551-2700-1-67. „RUCH” SA zapewnia dostawę pod wskazany adres pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty.

Wpłaty na prenumeratę zagraniczną przyjmuje: „RUCH” SA O. K. D. P., 00-958 Warszawa, konto PBK SA XIII O/W-wa 11101053-16551-2700-1-67. Dostawa odbywa się pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty, z wyjątkiem zlecenia dostawy pocztą lotniczą, której koszt w pełni pokrywa zleceniodawca.

Terminy przyjmowania wpłat na prenumeratę krajową i zagraniczną:

do 5 XII — na I kw. roku następnego

do 5 III — na II kw. roku bieżącego

do 5 VI — na III kw. roku bieżącego

do 5 IX — na IV kw. roku bieżącego

Bieżące numery można również kupić lub zamówić (przesyłka za zaliczeniem pocztowym) we **Wzorcowni Ośrodka Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN**, Pałac Kultury i Nauki, 00-901 Warszawa oraz u wydawcy, wpłacając równowartość ceny 1 egzemplarza na konto:

Wydawnictwo DiG

00-322 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 62

Bank Pekao S.A. — Grupa Pekao S.A. 12401138-36002939-2700-401112-001-0000

Po dokonaniu wpłaty egzemplarze zostaną wysłane pod wskazany przez zamawiającego adres.

Subscription orders for all the magazines published in Poland available through the local press distributors or directly through the Foreign Trade Enterprise.

ARS POLONA

00-068 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7, Poland

Our bankers:

BANK HANDLOWY SA 201061-710-13100

cena 12 zł